

Drammens Sportsfiskere

Vannmiljøutvalget

Årsberetning 2024

Følgende styre ble valgt i 2024:

Petter Øijord (leder)

John Tollefsen (sekretær)

Borgar Pedersen (styremedlem)

Ole Morten Setra (styremedlem)

Kjetil Raaen (styremedlem)

Eigil Jensen (kasserer)

Innledning

Vannmiljøutvalget samarbeider med alle arbeidsgrupper i DS-Fiskestell om overvåking og restaurering av vann og vassdrag i Finnemarka. For det sentrale området rundt Glitre og i Nordområdet, har DS avtale med Statskog og Glitrevannverket. I Sørområdet har DS avtale med Drammen kommune om den delen av Finnemarka som ble forvaltet av Drammen kommune frem til 2020. Arbeidsgruppa for dette området, som ofte kalles Drammens Nordmark eller Drammensmarka, har flere deltakere fra Vannmiljøutvalget og dekkes delvis av Vannmiljøutvalgets årsberetning. Vannmiljøutvalget har også Drammenselva og Drammensfjorden med tilførselsbekker som arbeidsområde. I tillegg engasjerer utvalget seg i forurensnings- og utbyggingssaker i Drammen og nærliggende kommuner, blant annet i Lier.

Drammensfjorden og Drammenselva

Den 9. juli var to fra Vannmiljøutvalget på en ekspedisjon på indre Drammensfjord med båt og undervannsdrone. Hensikten var å kartlegge tilstanden på undervannsenger (vegetasjon) og annet liv på grunne områder mellom Gilhus og Lahellholmen. Det var meldt fint vær og lite vind, men det siste stemte ikke. Det blåste ganske mye, og det tok derfor lengre tid da vi måtte kjøre forsiktig. Vi ble hindret i å bruke undervannsdronen flere steder på grunn av vind og avdrift. Det vanskeligste var at det var svært liten sikt i vannet, kun 1,5 meter. Fargen på vannet var gul-brun.

Det var så vidt vi kunne skimte noen planter enkelte steder, så det ble verken bilder eller film som kunne dokumentere noe. Dette var ikke uventet da vi var klar over at det var dårlig sikt i Drammenselva og fjorden på grunn av stor vannføring i lange perioder i sommer.

Den store vannføringen fører med seg mengder av humus, leire og andre materialer som kvist, trær, og søppel, blant annet plastavfall. I tillegg vil store mengder kloakk fra hele

Drammensvassdraget gå rett i elva og i fjorden i perioder med mye nedbør og føre til overgjødning. Dessuten vil avrenning fra landbruket bidra sterkt til dette.

Fjordtokt og reparasjon av tilhenger

Det var flere nyhetsoppslag i mediene i sommer som rapporterte om algeoppblomstringer i Oslofjorden. Vi antok at dette også var tilfelle for Drammensfjorden som også er en del av Oslofjorden.

Den gul-brune vannfargen er sannsynligvis et tegn på overgjødning, noe som fører til unormalt stor vekst av planteplankton/alger. Lyset blir redusert nedover i vannmassene og påvirker livet i sjøen og reduserer fotosyntesen. I tillegg vil algene forbruke mye oksygen og føre til nedslamming av tang, ålegras og annen bunnvegetasjon. De negative konsekvensene av dette er vanskelig å fastslå nøyaktig, men det er kjent at ålegrasenger er skadet eller forsvunnet. Ålegrasenger, tareskoger og annen bunnvegetasjon er helt nødvendige deler av økosystemet i fjorden og havet.

Selv om vi ikke fikk dokumentert tilstanden av planter eller annet liv i fjorden, fikk vi et godt inntrykk av hvor omfattende tilsamling og overgjødning er i Drammensfjorden.

Vi rapporterte våre observasjoner omgående til marinebiolog Henning Røed som er fagansvarlig i Oslofjorden friluftsråd.

Det ble brukt 24 timer på dette denne dagen. I tillegg kommer flere timer med forberedelser og tilrettelegging.

Homannsbergbukta

Den 26. august var en representant fra Vannmiljøutvalget på befaring av de grunneste (inntil ca. en meter) områdene av Homannsbergbukta utenfor Svelvik sammen med lokal miljøforkjemper Gro Nebell Aronsen. Det var kommet bekymringsmeldinger i forhold til miljøtilstanden i fjorden, og særlig angående Homannsbergbukta. Vi ble derfor spurt om å komme for å se på forholdene.

Etter noen runder med vadere kunne vi se enkelte forekomster av grønne alger. Disse satt fast på små steiner på bunnen. Det var kun noen mindre flekker (diameter ca. 10 – 20 cm) enkelte steder.

Ved å studere algene i en lys bøtte med vann kunne vi tydelig se at det var en plante som liknet på et tre med mange forgreninger. Det er svært mange arter av grønne alger, og vi har

ikke kunnskap til å fastslå nøyaktig hvilken art det er. Vi målte saltinnholdet i overflatevannet på forskjellige steder i bukta fra 0,3 til 0,5 promille, noe som tilsier at det er ferskvann¹.

Etter våre begrensede undersøkelser kan vi ikke si at disse algeforekomstene er alarmerende, siden de har så liten utbredelse. Vi kan heller ikke se bort ifra at algeoppblomstringene har sammenheng med overgjødslingssituasjonen i Drammensfjorden, en fjord som vi vet har for høye konsentrasjoner av nitrogen fra kloakk og landbruk.

Grønnalger

Homansbergbukta

Foto: Borgar Pedersen

Den 1. september var vi tre personer på oppdrag med båt og undervannsdrone i Homansbergbukta i ytre Drammensfjord for å undersøke bunnvegetasjon og annet liv på grunne områder.

Det var solskinn og fint vær denne dagen, og sikten i vannet var på 6 m, noe som er bra for slike undersøkelser.

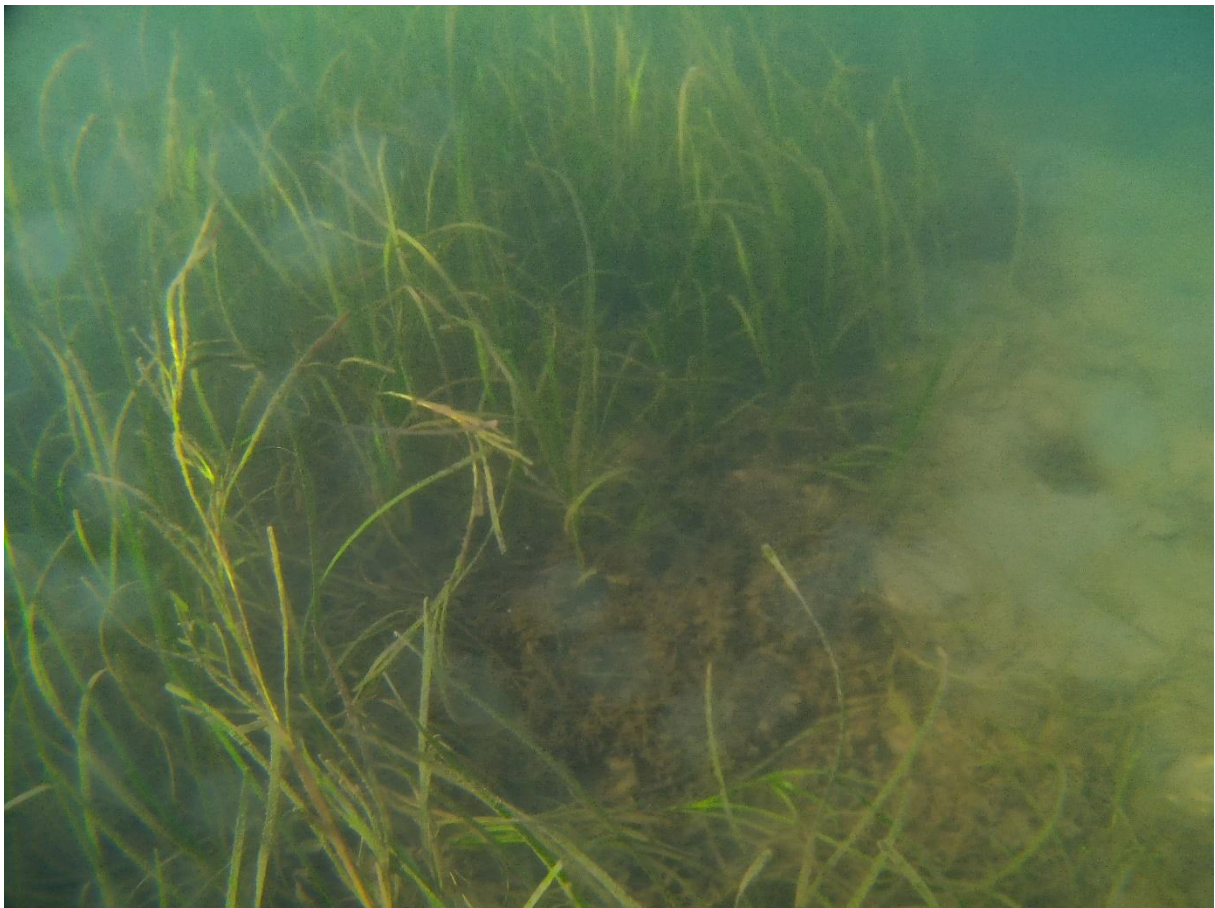
Økende vind og litt strøm i sjøen gjorde at det ble mer arbeidsomt å håndtere båt og drone. Vi fikk dermed ikke undersøkt alle områdene slik vi ønsket. Det er store områder med belter av ålegras på de grunne områdene i bukta. Våre undersøkelser blir kun stikkprøver.

¹ Havvann har saltholdighet 30-38 promille, brakkevann 5-11 promille og ferskvann 0.0 til 0,5 promille.

Undersøkelsene må foretas hvert år og gjerne flere ganger i året for å se an tilstanden over tid. Dette bør gjøres av profesjonelle.

Våre undersøkelser tilsier at tilstanden på ålegraset betraktes som middels, tatt årstiden i betraktning. Blant annet viser bildet noe nedslamming.

Ålegras på bunnen av Homansbergbukta
Foto: Borgar Pedersen

De store nedbørsmengdene i Drammensvassdraget de senere årene kan føre til negativ påvirkning av ålegras-bestandene i ytre Drammensfjord (og andre steder). Økt tilførsel av næring, dvs. overgjødning som følge av stor vannføring, kan føre til algevekst (lurv) som kan kvele ålegras og annen bunnvegetasjon. Overgjødning/algevekst fører også til dårligere lysforhold, som vil påvirke bunnvegetasjonen negativt. I tillegg kan økt innhold av ferskvann

være ugunstig for ålegraset. Ålegras vokser bare i saltvann og i brakkvann. Utbygginger i strandsonen er i tillegg en av de største truslene for ålegrasengene, som er svært viktige som oppvekst- og næringsområder for mange fiskearter.

Ålegras

Foto: Borgar Pedersen

Havforskningsinstituttets nettside om ålegras:

<https://www.hi.no/hi/temasider/arter/alegras>

Vi er informert om at utfyllingene av sprengstein som ble foretatt på Bokerøya i 2023 er blitt stanset. Etter det vi kan se er mye av massene nå fjernet. Vi har også fått opplyst at planlegging av en småbåthavn i Homannsbergbukta er stanset. Vi takker de som har medvirket til dette.

Roy Ingar Hansen og tre kamerater i Drammens Sportsfiskere fisket på isen like sør for Hernestangen i indre Drammensfjord i januar/februar. De fisket etter sjøørret, men fikk opp flere torsk på 600 gram til ca. to kilo. Alle torskene ble satt ut igjen da det er forbud mot torskefiske i Oslofjorden – og Drammensfjorden. Torskene var runde og fine i fasongen og virket gyteklare, uten at det siste kan fastslås med sikkerhet. Mest sannsynlig var de på vinterbeite etter lokale fiskestammer i Drammensfjorden.

Hansen kunne også rapportere om en del forekomster av lurv, dvs. gule tepper av alger i tang langs strandsonen ytterst på Hurumlandet. Dette er et klart tegn på overgjødning.

Hansen som fisker mye i Drammensfjorden og Oslofjorden kan også fortelle at vannet i fjorden gradvis over flere år har blitt mørkere og mørkere stadig lengre utover.

Utbyggingen av sentrumsnære områder i strandsonen i Sortland er et svært dårlig eksempel på utbygging. Naturen i strandsonen er utilgjengelig og ødelagt. Det ser ut til at utbyggere har hatt frie hender uten innblanding fra politikere, regulerende myndigheter eller miljøbevegelsen. Vi håper utbyggingen langs Drammenselva og Drammensfjorden vil ivareta naturen på en bedre måte og sørge for god tilgang for allmennheten.

Sortland
Foto: Borgar Pedersen

Kostholdsråd for Drammensfjorden fra Mattilsynet

- Forurensning: Tinn
- Sist vurdert: 2015

Advarsel

Ikke spis filet (muskelkjøtt) av skrubbe i Drammensfjorden på grunn av høye verdier av tinnorganiske forbindelser.

Indre Drammensfjord:

Ikke å spis filet (muskelkjøtt) av ørret som er fisket i indre Drammensfjord, det vil si innenfor Svelvikstrømmen, på grunn av høye verdier av tinnorganiske forbindelser.

<https://www.mattilsynet.no/mat-og-drikke/forbrukere/unnga-fisk-og-skalldyr-fra-forurensede-havner-fjorder-og-innsjoer>

Se også på Drammen kommunes nettside «Kan jeg spise fisk fra fjorden»:

<https://www.drammen.kommune.no/tjenester/miljo-klima-natur/ren-drammensfjord/spise-fisk/>

Planer om nytt regionalt kloakkrenseanlegg for Drammen, Lier og Asker

Fra Drammen kommunes nettside:

«Detaljregulering med KU for regionalt renseanlegg - Fastsettelse av planprogram. Kommunestyret har i møte 10.12.24 vedtatt fastsettelse av planprogram med konsekvensutredning for regionalt renseanlegg Nordbykollen-Solumstrand.

Hoveddelen av planområdet er under bakken fra Nordbykollen til Solumstrand og undersjøisk ut i Drammensfjorden. I kommuneplanen er området hovedsakelig avsatt til LNF og det er derfor krav til konsekvensutredning av planen.

Det vil være mulig å komme med ytterligere merknader når forslag til detaljregulering med konsekvensutredning for regionalt renseanlegg blir lagt ut på høring og offentlig ettersyn.»

<https://www.drammen.kommune.no/politikk-samfunn/kunngjoringer/regionalt-reanseanlegg-planprogram/>

Kart fra Drammen kommune

Vannmiljøutvalget ga en høringsuttalelse til denne saken i 2024 hvor vi mener at et nytt kloakkrenseanlegg må bygges for fremtiden. Det betyr at det nye anlegget må ha kapasitet til å rense tilstrekkelige mengder med maksimal rensegrad, og være forberedt på full rensing av miljøgifter. Et nytt renseanlegg må være forberedt på befolkningsøkning og forventede store medbørsmengder.

Separate rørsystemer for kloakk, gråvann og overvann vil ta lang tid å få gjennomført. Allerede i forkant av utbyggingen av selve renseanlegget må det derfor bygges store fordrøyningsmagasiner.

Vi anbefaler at det legges minst to rørledninger ut fra Solumstrand hvor alt utslippsvannet fra renseanlegget pumpes ut på minst 80-100 meters dyp i Breiangen, mellom Langøya og Rødtangen.

Indre Drammensfjord er fra før sterkt belastet med miljøgifter og overgjødning, og har ikke kapasitet til å ta imot mer. Vi referer til Ren Drammensfjord-planene og til Oslofjordplanen som forteller om en fjord som er i krise.

Slik utslippspunktet utenfor Solumstrand nå er planlagt vil utslippsvannet stige opp mot ferskvannet i overflaten og bli fanget opp av hovedstrømmen fra Tangenrenna i Drammenselva, som går til Lahellholmen. Der vil deler av strømmen bøyes av nordover, hvor

en stor del av dette blir ført forbi Engersand, Gullaugtangen, Linnestranda, Gilhusodden, Lierstranda Fjordby og tilbake til Tangenrenna. Slik vil strømmen gjenta seg som en bakevje-strøm med stadig tilførsel av nye vannmasser med avfallsstoffer. Alle stoffer som følger denne strømmen, vil også bli avsatt langs strandsonen i hele indre fjord og langs Drammenselva opp til Øvre Eiker på grunn av tidevannsstrømmene.

Kjøsterudbekken

Vi har arbeidet med kartlegging av problemstillinger innen forvaltning av Kjøsterudbekken og andre vassdrag. Arbeidet fortsetter i 2025.

Damtjern ved Lierskogen

Det planlegges nye prøver av vann, vegetasjon og liv Damtjern. Resultatene vil komme i 2025. Vannet er fortsatt forurensset av avfall fra vei (salt mm.), overgjødsling og alt for mange fremmede fiskearter.

Kjennerdammen ved Liertoppen

Dammen er gradvis blitt fylt igjen med strø-shingel (pukk) over en rekke år, slik at det nå nesten ikke er vann-dyp igjen. Dammen har vært bebodd av salamandere, mikrokrepsdyr og insekter. Ender har hekket der, og andre fugler og dyr kommer for å drikke. Dammen er en liten gjenværende rest av Kjennertjernet som ble fylt igjen i forbindelse med anleggelse av parkeringsplassen ved Liertoppen kjøpesenter. Det var karuss og abbor i tjernet. Vi har rapportert om forholdene over mange år. Liertoppen kjøpesenter har nå laget en tiltaksplan som blant annet går ut på å stanse snødumping og igjenfylling, opprette grønne kantsoner og grave opp dammen til to meters dyp. Statsforvalteren har innført pålegg om oppretting for dette, slik at det vil bli gjennomført.

Kjennerdammen
Foto: Borgar Pedersen

Lierstranda

Fra «Bestemmelser og retningslinjer til kommunedelplan for samferdselsinfrastruktur og kollektivknutepunkt Fjordbyen Lier Drammen – 8.2.2023» finner vi (utdrag) på Lier kommunes nettside:

«Det skal etableres offentlig tilgjengelig grøntområde langs Drammensfjorden (Fjordparken) som sikrer allmennheten gode oppholds- og aktivitetsmuligheter i strandsonen.

Grøntområdet skal i gjennomsnitt ha en bredde på minimum 30 m. Det skal etableres sammenhengende, større, attraktive og tilgjengelige grønne områder for rekreasjon, lek og andre aktiviteter. For gang- og sykkelveinettet i området skal det sikres gode forbindelseslinjer til fjorden, og veinettet skal være tilpasset naturgitte omgivelser.

Kommunedelplanen skal følges opp med område- og detaljreguleringsplaner for videre utvikling av området. Endelig areal og traseer blir fastlagt gjennom reguleringsplaner.»

Den planlagte Fjordbyen på Lierstranda
Kilde: Eidos/Link arkitektur

Eidos har for flere år siden overfor kommunen foreslått at det etableres store øyer med bebyggelse og flere mindre øyer utenfor Fjordbyen. Dette er svært positivt. Tegninger med forslag til utforming av Fjordbyen som finnes på Eidos (eiendomsselskapet) sin hjemmeside <https://www.eidos.no/> viser en del områder med vegetasjon ned mot vannkanten. Noen tegninger viser betong- eller trebrygger og trapper nær vannet. Hvis kravet om en sone på 30 meter med stedefegen vegetasjon (gress, busker og trær) langs fjorden skal oppfylles, kan ikke betong og asfaltdekke dominere området. Området i og ved vannkanten må bestå mest av naturlige elementer som naturstein, jord, sand og leire i tillegg til stedefegne vekster.

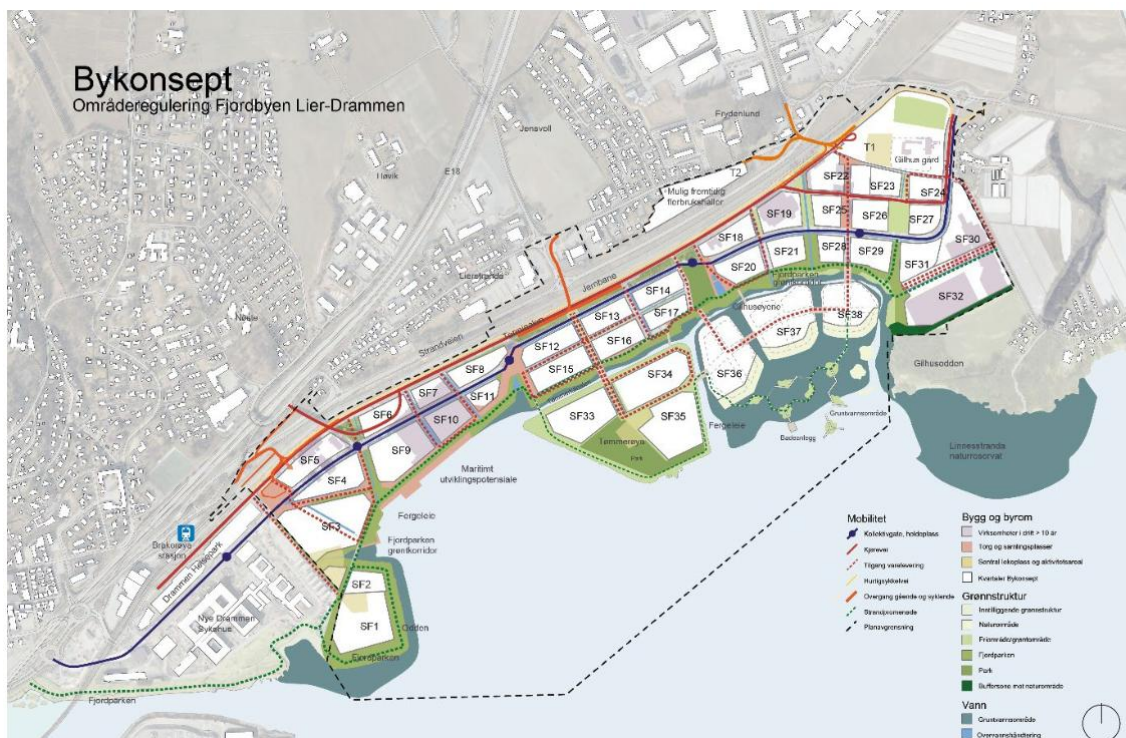
Fremtidsbilde av Terminalbukta
Kilde: Eidos/Link arkitektur

På hjemmesiden til Fjordbyen Lier og Drammen <https://fjordbyenlierdrammen.no/> ser vi flere gode illustrasjoner med store og små øyer, kanaler og grønne områder. Vannmiljøutvalget har vært engasjert i dette prosjektet siden 2006 da Gjelsten kom med forslaget om å bygge en fjordby på Lierstranda. Det var Gjelsten som den gangen kom med forslaget om en kanal og en stor øy, angivelig fordi dette var positivt for utbyggingsprosjektet. Eidos har planlagt til sammen fire store øyer i tillegg til mange små, hvor en kanal bak tømmerterminalen gjør at dette stedet også blir en stor øy.

Illustrasjon av hovedkanalen i Fjordbyen

Kilde: Link arkitektur

Områdereguleringen og bykonseptet pr. 14.02.2023

Kilde: Link arkitektur

https://www.lier.kommune.no/globalassets/10.-politikk-og-samfunn/samfunn/fjordbyen/horinger/01_planbeskrivelse-kortnotat.pdf

Borgar Pedersen i Vannmiljøutvalget var tidlig ute med å foreslå flere mindre øyer utenfor Fjordbyen. Det ble laget flere forskjellige skisser som er lagt fram for Eidos og Lier kommune. Noen av de første skissene ble laget i 2009.

Vannmiljøvalgets forslag om å etablere flere mindre øyer og rev under vann utenfor Fjordbyen er for å styrke naturen på land og i vann i et område som blir sterkt belastet med bygninger og trafikk. Disse øyene må være avsatt først og fremst for naturen, for vegetasjon, fugl, fisk og annet lokalt dyreliv. Parkmessige tilstander kan ikke aksepteres. Stedegen vegetasjon må hentes lokalt fra områdene langs Linnerstranda og ved Lierelva. Dette ble utprøvd på «Blåbringeberstranda» på vestsiden av Tømmerterminalen – med meget gode resultater tidlig i 1990-årene.

Blåbringegebærstranda
Foto: Borgar Pedersen

Vi foreslår at et det tilrettelegges for hekking av lokale fuglebestander og trekkfugl, særlig på øyene, og ellers i Fjordbyen. I tillegg bør det anlegges marine nyttehager, kunstige rev og undervannskonstruksjoner som vil gi gode leveområder for fisk og andre organismer, blant annet for blåskjell og hummer i saltvannslaget.

I den «grønne» lovfestede 30-meters-sonen på land langs fjorden og i grønne korridorer må naturen preges av stedegen vegetasjon. Trær, busker, siv og bærvekster som blåbringegebær benyttes.

Den siste rest av PAH-forekomster som ligger igjen bak spunt-kaia ved Gilhusbukta vil bli fjernet av Eidos høsten 2025.

Videre utbygging av Fjordbyen er satt på vent på ubestemt tid blant annet i påvente av kontroll og godkjenning fra Statsforvalteren og Veivesenet. Planer for vei/infrastruktur og renseanlegg må være i orden før videre utbygging kan skje.

Nytt sykehus

Det nye sykehuset på Brakerøya/Nøstebanken nærmer seg ferdigstillelse og skal etter planen tas i bruk fra 2025.

Drammen sykehus

Bygget til venstre: Drammen helsepark. Byggene til høyre: Drammen sykehus

Foto: Borgar Pedersen

Vi gleder oss til det nye sykehuset på befolkningens vegne. Beliggenheten nær utløpet av Drammenselva ved Bragernesløpet gir en nærhet til vann og natur som vil virke positivt inn på folkehelsen både for pasienter og lokalbefolkningen.

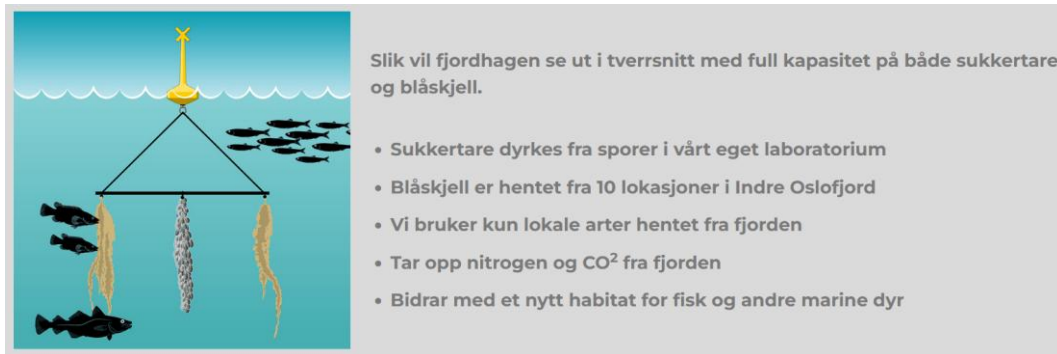
Vannmiljøutvalget er opptatt av å beskytte naturen i og ved vann, og samtidig sikre tilgang til strandsonen for fiske og friluftsliv for allmennheten. Dette gjelder også ved det nye sykehuset og videre langs Fjordbyen som kommer på Lierstranda. Naturen i området må bestå av stedegne arter slik at fugl og dyreliv har gode vilkår. Stier og veier må ikke dominere i landskapet. Parker eller parklignende områder med gressplener må unngås, særlig i områder nær vannet. I 30-meters sonen nær vannet må lokal vegetasjon dominere. Restområder fra Blåbringeberstrand kan brukes som modell for revegetasjon av strandområdene.

Sykehuset må få et eget renseanlegg som tar hånd om sykehusavfall som medisinrester og annet spesialavfall i tillegg til kloakk. Foreløpig er det lagt en avløpsledning til Solumstrand renseanlegg.

Styremøter

Vi hadde et styremøte den 5. november hvor marinbiolog Gro Angeltveit presenterte blant annet følgende:

- Vi fikk presentert en video om en nyttehage fra Østerbotten i Finland hvor et par dyrket en nyttehage under vann. Aktion Østerbotten: <https://aktion.fi/>
- Marinreparatørene, <https://marinrep.no/>, driver en nyttehage utenfor Nesodden. <https://marinrep.no/marine-nyttehager/>. De dyrker blåskjell og sukkertare.

- Vi kan dyrke blåskjell på tau under vann.
- Dyrking av blåskjell krever en viss salinitet i vannet.
- Blåskjellene må fjernes fra vannet når de er «modne» og kan brukes til kompost eller til mat.

Vi ønsker å besøke den marine nyttehagen til Marinreparatørene sommeren 2025.

Befaringer

Innløpsbekken til Langvann
Foto: Borgar Pedersen

Høringssvar

21. juni: Nytt kloakkrenseanlegg i Nordbykollen.